לו: חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

נרה שנה וזרע שתים בו'. נרה שתים וזרע שנה אחת לא נקט אלא משום רבותא דר' אחא דאפי' הכי הויא חזקה ואומר ר"י (ה) דנרה דוקא כגון שנרה חרש ונרה אבל נרה בזה אחר זה אפי' רבי אחא מודה דאינה חזקה דמה מועיל חרישה כל כך שחורשה כ' שנים אפילו יום אחד נמי אלא דכולי עלמא אניר לא הוי חזקה והכא פירא רבא ופירא זוטא איכא בינייהו ת"ר ניר אינו חזקה וי"א הרי זה חזקה (ו) מאן י"א אמר רב חסדא ר' אחא היא דתניא נרה שנה וזרעה ב' נרה ב' וזרעה שנה אינה חזקה ר' אחא אומר הרי זו חזקה א"ר (ז) אשי שאלית כל גדולי הדור ואמרו לי ניר הרי זה חזקה א"ל רב ביבי לרב נחמן מאי טעמא דמ"ד ניר הוי חזקה לא עביד איניש דכריבו ליה לארעיה ושתיק ומ"ט דמ"ד ניר לא הוי חזקה מימר אמר כל שיבא ושיבא דכרבו לעייל ביה שלחו ליה בני פום נהרא לרב נחמן בר רב חסדא ילמדנו רבינו נירא הוי חזקה או לא הוי חזקה אמר להו ר' אחא וכל גדולי הדור אמרי ניר הרי זה חזקה אמר רב נחמן בר יצחק (ח) רבותא למיחשב גברי הא רב ושמואל בבבל ור' ישמעאל ור' עקיבא בא"י אמרי ניר לא הוי חזקה ר' ישמעאל ורבי עקיבא מתני' היא רב מאי היא דאמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר' ישמעאל ורבי עקיבא אבל חכמים אומרים חזקתה ג' שנים מיום ליום מיום ליום למעוטי מאי לאו למעוטי ניר דלא שמואל מאי היא דאמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי רבי ישמעאל ורבי עקיבא אבל חכמים אומרים עד (ט) שיגדור שלש גדירות ויבצור ג' בצירות וימסוק ג' מסיקות מאי בינייהו אמר אביי (י) דקל נערה איכא בינייהו (יא) (שעושה שלש פעמים בשנה): אמר רבי ישמעאל בד"א בשדה הלבן: אמר אביי מדרבי ישמעאל נשמע לרבנן (יב) היו לו שלשים אילנות ממטע עשרה לבית סאה אכל עשרה בשנה זו ועשרה בשנה זו ועשרה בשנה זו הרי זו חזקה לאו

נרה שנה וזרע שתים בו'. נרה שתים וזרע שנה אחת לא נקט אלא משום רבותא דר' אחא דאפי' הכי הויא חזקה ואומר ר"י (ה) דנרה דוקא כגון שנרה חרש ונרה אבל נרה בזה אחר זה אפי' רבי אחא מודה דאינה חזקה דמה מועיל חרישה כל כך שחורשה כ' שנים כלא זריעה: **למעוטי מאי.** תימה לרשב"א דהיכי מוכח מהכא דלמעוטי נירא קאתי דלמא קסברי רבנן נירא הוי חזקה והא דלריך ג' שנים מיום ליום משום דעד תלת שנין מיזדהר אינש בשטרא כדמפרש כרש פירקין ואפי' לא עשה באותן שלש אלא ניר הוי חזקה דלא עביד אינש דכרבי לחרעיה ושתיק: **מאי** בינייהו. וא"ת טובא איכא בינייהו דשלש נצירות יכולין להיות בשתי שנים שסוף שנה בצר וב' בצירות אחרי כן בשתי שנים ואומר ר"י דמשמע ליה דג' בצירות שלמות בל שנות הבצירות אבל תימה לר"י אמאי לא משני דאיכא בינייהו חרפי ואפלי כדאמרינן בפ"ב דע"ז (דף עה.) כמה מייסנן י"ב חדש רשב"ג אומר מגת לגת מבד לבד היינו תנא קמא איכא בינייהו חרפי ואפלי: **הין** לו שלשים אילנות. (ו) ונראה דדוקא שלשים (ז) אבל ט' אילנות גדולים ממטע שלשה לבית סאה ואבל אחת בשנה זו ואחת בשנה זו לא הויא חזקה מידי דהוה תשלשים היכא דלא נחזי בזויי והני אילנות לא בגדולים אריי דגדולים לא הוו אלא ג' לבית סאה כדאמרי' בפ' לא יחפור (לעיל דף כו:): **ממטע** י' לבית סאה. פ"ה דפחות מבית סאה לעשרה אילנות הוו סמיכי ביותר והוו כיער ולא הוי חזקה ואין נראה דהא מוכח בשמעתין דאלבן לרופין הויא חזקה דפריך רבא אנהרדעי אלא מעתה האי אספסתא במאי קני ליה ורשב"א נראה לישב פ"ה דלקמן איירי שאוכל כל האילנו' (ז) אע"פ שהן לרופים הויא חזקה שהרי אבל העומדים ליעקר ואותן העומדים להתקיים אבל הכא שאינו אוכל כל אילנות אלא ג' בכל שנה אם היו ל"ג אילנות בג' שאין הרי יש בהן ג' אילנות העומדין ליעקר וכשהוא אוכל י"א אילנות בכל שנה שמא באותן י"א שאוכל אותן בשנה זו יש בהן ב' או ג' שעומדין ליעקר ובשנין בכל שנה שיאכל ג' מאותן העומדין להתקיים וביותר מבית סאה לעשרה נראה דלא קנה קרקע כל עיקר ולא כפ"ה דפי' דדוקא בכל הקרקע הוא דלא הוי חזקה אבל במה שצריך לאילנות הוי חזקה: **ממטע** עשרה לבית סאה. קשה לר"י דמאי שנא חזקה ממכר (ח) דגבי קנה ג' קנה קרקע ועשרה לבית סאה הוו מפוחזים ולא קנה קרקע דבעשר לבית סאה יש מאתן ואמשין לכל אילן ובהמוכר את הספינה (לקמן דף פב:) גבי קנה ג' כו' אמר כמה יהא ביניהן משמנה ועד שש עשרה אבל יותר מי"ו הוו מפוחזין וכשיש ביניהן י"ו הוי לכל אילן מ' (ט) מכל לד סביבותיו דהיינו טבלא של י"ו על י"ו עגולה שהאילן יונק סביבותיו בשה וי"ו על י"ו מרובעים הוו מאתן ואמשין ושיש לד רביע מיעייבו דמרובע יתר על העיגול רביע לא ישאר אפי' מאתים אלמא לא הוי כשיעור י' לבית סאה ושמא יש לחלק בין מכר למחזקה דגבי מכר ודאי לא אמר דקנה קרקע אם אינן רלופין כדרך שבני אדם רגילין ליטע ודרך בני אדם אין להרחיק יותר מי"ו אמה אילן מאילן אע"פ שנכנסת ינקה של זה בתוך ינקה של זה שאילנות גדולים יונקין י"ו אמה מכל לד ולכן אין דרך להרחיק אילן מאילן כל שיעור ינקתם דהיינו ל"ב אמ"כ לא יעבוד אדם בשדה גדולה אלא ב' אילנות או ג' אבל גבי חזקה הוא חזקה כשיעור ינקה אע"פ שהן מרוחקין כשיעור ינקה אבל קשה לר"י דיפה כח הדיוט מכח הקדש דגבי הדיוט קנה אלשה קנה קרקע משמנה ועד י"ו וגבי הקדש תניא בסוף המוכר את הבית (לקמן דף עב.) הקדש אלשה אילנות ממטע עשרה לבית סאה הרי זה הקדש את הקרקע פחות מכאן או יותר על כן לא הקדש את הקרקע מאי שנא הקדש ממכר ופי' הקונטרס בסוף המוכר את הבית (שם ד"ה ממטע) דהתם בדעת מוכר תניא מילתא אבל גבי הקדש ביעקה תניא מילתא ובהמוכר את הספינה (שם דף פב. ד"ה ממה) פירש גבי מכר והוא הדין למקדש אילנות דהוי נמי האי שיעורא ובריתא דהמוכר את הבית (שם דף עב.) דקתני בהקדש עשרה לבית סאה פליגא וראיה מתוספתא דמכילתין דקתני (י) כי קנה ג' קנה קרקע וכמה יהו קרובים זה לזה כדי שיהא הבקר עובר בכליו וכמה

אפי' יום אחד נמי. יכול לעשות בו ניר: **פירא רבא ופירא זוטא איכא בינייהו.** ר' שמעאל ס"ל דלא הוי חזקה עד שיגקט פירא רבא דהיינו כשנגמרה כל התבואה לפיכך צריך שלשה חדשים כגון שעורים ושבולת שועל ועדשים שגדלים בג' חדשים ור"ע סבר פירא זוטא דהיינו כגון שמת שגדל בשלשים יום הויא חזקה אע"פ שלא נגמרה התבואה אי נמי כגון ירק דגדלין הירקות בחדש אחד: **נרה שנה.** בלא זריעה: **ושתיק.** ולא מיחה ומדלא מיחה הפסיד: **כל איכא ושיכא דכרבו ליעול בה.** כל קיסמים שבמחרישה יכנים בה כלומר הלואי ויחרוש הרבה עד שתכלה מחרשתו ותתרפה הקרקע ואח"כ אטלנה ואזרענה אני: **ילמדנו רבינו ניר הוי חזקה.** בשלה הבעל ודי בחזקת י"ב חדש ושני ימים: **רבי ישמעאל ור' עקיבא דמתניתין.** דלאוקמינן דב"ע ניר לא הוי חזקה כלומר יום א' בשנה שנר בו שדהו אינה חזקה להחשב בשנה שלמה לחשבון ג' שנים: **זו דברי רבי ישמעאל ור"ע.** דאמרי במתני' (כח.) שדה הבעל חזקתו ג' שנים ואינה מיום ליום אלא י"ח חדשים לר' ישמעאל וי"ד לר"ע אבל חכמים אומרים חזקתן שלש שנים בכל דבר מיום ליום. ואלייהו דהני רבנן פריסנן בריש פירקין (כט.) טעמא דחזקת ג' שנים דעד שלש שנים מיזדהר אינש בשטרייה טפי לא מיזדהר וכוותייהו דהני רבנן אליבא דרב קיימי כדמוכח קוגיא דמכילתין דלא חזיא כתר לקיטת ג' פירות של ג' שנים אלא ג' שנים שלמות בעינן בכל דבר ומשום דאין אדם מזהר בשטרו יותר מג' שנים: **לאו למעוטי ניר.** דהא אפי' פירא רבא ופירא זוטא קא ממעטו וכ"ש ניר דהא מיום ליום קתני למעוטי אפי' שנים מקוטעות אלמא ניר לא חשיב חזקת יום אחד דדיה בשנה שלמה דאם כן די כי"ב חדש ושני ימים ואתן שלש שנים מיום ליום בעינן: **דאמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי ר' ישמעאל ור"ע.** דאמרי במתני' אבל בשדה אילן בעינן שגדל שם תבואה נמי. קייצו תאנים. ה"ג אמר אביי מדר' ישמעאל נשמע היו לו לי' אילנות ממטע עשרה לבית סאה דבכך חשוב שדה אילן. מי לא אמר ר' ישמעאל במתני' להיכא דאכל חד פירא הוי חזקה לכולהו פרי דכל היכא דכנס את תבואתו דמי כמאן דמסק את זיתו וכנס קייצו בשעם אחת והיכא דמסק את זיתו דמי כמאן דכנס את תבואתו וכנס קייצו (בבת) אחת וכן הני נמי כנס את קייצו דחד פירא הוי חזקה לכולהו ולא בעינן לכל פרי ופרי ג' שנים כי אם לכולהו פרי חד שתא. הבא נמי גבי אילנות היכא דאכל י' אילנות בשדה זו ולא אכל להני הוי חזקה והכי נמי לכולה (שדה) הוי י' חזקה הני להני אע"ג דלא אכל לזו לכולהו אילנות בשתא חדא. אבל י' אילנות בשנה זו (וי' בשנה זו) וי' בשנה אחרת וי' בשנה שלישית שאם בא המערער ונערער לאחר ג' שנים ואמר הראיל שלא היו טענין כולן פירות לא הייתי מוחה שלא אכלתן כולן ג' שני חזקה. יכול לומר לו המחזיק אני אכלתים בזמן שהיו טענין ולא ממית משום הכי הויא חזקה

מצי למעבד בה ניר: פירא רבא. דדי ישמעאל סבר בעינן שלשה חדשים דאיכא בהו פירא רבא ונמר פירי בעינן וד' עקיבא סבר בפירי זוטרא כגון אספסתא דבחדש אחד נגמר כולו פרוי סגי והויא חזקה: נרה שנה וזרעה שתים. ושתיק דאם איתא דשלו הוא הוי מחי והוא לא מחי הוי חזקה: מימר אמר. המערער: כל שיבא דכרבא ליעיילי בה. כלומר ולואי שיביאו כל אותן כלי אומנות שלהן דכרבו בהן ולי כרבו לארעאי ולאחר כן שהיו מתקנים אותה הייתי מוחה. שיבא לתעזין דישב"ל שמכסין בו את התבואה לאחר שיהא זריעה. אמר רב נחמן בר יצחק וכי מאי רבותא היא למיחשב גברי דסבירא להו דניר הוה חזקה. והא רב ושמואל ור' ישמעאל ור' עקיבא דמתני' דגברי דברבי בינהו וסבירא להו כו'. כדאמרן לעיל. אלא דכולי עלמא ניר לא הוי חזקה. זו דברי ר' ישמעאל ור' עקיבא דבעי כל חד וחד שיעוררה כדקתני מתני' אבל חכמים אומ' כו' מאי לאו למעוטי ניר דלא הוי חזקה דהשתא מיום ליום ממעט מקוטעין דלא הוי חזקה כל שכן וכל שכן דניר לא הוי חזקה דבחד יומא מצי למעבדיה: ג' בצירות. דהיינו ג' שנים ולא ניר: מאי בינייהו. בין רב ובין לשמואל בין למר ובין למר ג' שנים אמרינן דבעינן חזקה: אמר אביי דקל נערה. דבחורה היא ובכחה עומדת וטוענת פרי ב' פעמים בשנה בב' שנים של חזקה סגיא משום דבדקל נערה מצי לגדור ג' גדירות בב' שנים: **אבא** אבל בשדה אילן שגדל שם התבואה נמי. קייצו תאנים. ה"ג אמר אביי מדר' ישמעאל נשמע היו לו לי' אילנות ממטע עשרה לבית סאה דבכך חשוב שדה אילן. מי לא אמר ר' ישמעאל במתני' להיכא דאכל חד פירא הוי חזקה לכולהו פרי דכל היכא דכנס את תבואתו דמי כמאן דמסק את זיתו וכנס קייצו בשעם אחת והיכא דמסק את זיתו דמי כמאן דכנס את תבואתו וכנס קייצו (בבת) אחת וכן הני נמי כנס את קייצו דחד פירא הוי חזקה לכולהו ולא בעינן לכל פרי ופרי ג' שנים כי אם לכולהו פרי חד שתא. הבא נמי גבי אילנות היכא דאכל י' אילנות בשדה זו ולא אכל להני הוי חזקה והכי נמי לכולה (שדה) הוי י' חזקה הני להני אע"ג דלא אכל לזו לכולהו אילנות בשתא חדא. אבל י' אילנות בשנה זו (וי' בשנה זו) וי' בשנה אחרת וי' בשנה שלישית שאם בא המערער ונערער לאחר ג' שנים ואמר הראיל שלא היו טענין כולן פירות לא הייתי מוחה שלא אכלתן כולן ג' שני חזקה. יכול לומר לו המחזיק אני אכלתים בזמן שהיו טענין ולא ממית משום הכי הויא חזקה

מסורת הש"ס

(ה) דנרה דוקא כגון שנרה חרש ונרה בזה אחר זה אפי' רבי אחא מודה דאינה חזקה דמה מועיל חרישה כל כך שחורשה כ' שנים כלא זריעה. עיין תוס' לקמן נב: ד"ה מתני'. (ו) ר"ת ור"ל. (ז) כי' רש"ל שיבדוק ב' בדידות בדלי"ת. והא' מלבין נדוי אלנת. (ד) רש"ל מ"ז. (ט) אבל אלנות גדולות ממטע ע' ג' לבית סאה כ"ה בתהרש"ל. ובלפר"ר ובתהרש"ל בגרסת: אבל ג' אילנות ממטע עשרה.

הגהות הב"ח

(א) גב' מתן ר"ת. ג"כ תע"ג דבהוריות דף יג אמרו דר"ת הייני רבי נתן הבל קבלה היתה בידו וש"ל ר"פ המוכר פירות דף לג ע"ב בס"ה בתוס' בד"ה מתן ר"ת: (ב) שם ת"ר אחא אחלית כל גדולי וכו' הרי זו חזקה: (ג) רשב"ם ד"ה אבל וכו' פירות של ג': (ד) ד"ה בקל וכו' דבפחות מג' וכו' דהא לא גדר דמה שליקט כן הארץ ולא כן האילן לגדרי רב: (ה) תוס' ד"ה נרה וכו' ואומר ר"י דנרה דוקא כגון: (ו) ד"ה הין לי שלשים אילנות לא בגדולים אריי וכו' בפ' לא יחפור ונראה דדוקא שלשים אבל מטע אלנות ממטע אלא וכו' דלא בחי הפ"ד וע"ב פירות אילנות גדולים וכן פירש בעוד ת"ש נפי קת"ל בשם ר"י: (ז) ד"ה ממטע וכו' דאע"פ שהן וכו' העומדים ליעקר והעומדים כל"ל תיבת ואותן נמחק: (ח) ד"ה ממטע וכו' חזקה ממכר דהיכא דקנה אלשה: (ט) באד"ת מ' אמות מכל נד: (י) באד"ת מתוספתא דמכילתין דקתני גבי קנה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com